

Nefndasvið skrifstofu Alþingis
Austurstræti 8-10

150 Reykjavík

7. janúar 2022

Tillaga til þingsályktunar um breytta skipan ráðuneyta í Stjórnarráði Íslands, þingskjal 169 — 167. mál.

BHM hefur fengið til umsagnar tillögu til þingsályktunar um breytta skipan ráðuneyta í Stjórnarráði Íslands, 167. mál.

Fyrirliggjandi þingsályktunartillaga hljóðar svo: „*Alþingi ályktar, með vísan til 2. gr. laga um Stjórnarráð Íslands, nr. 115/2011, að styðja fyrirhugaða breytingu á fjölda og heitum ráðuneyta í Stjórnarráði Íslands sem felur í sér að í stað atvinnuvega- og nýsköpunarráðuneytis, félagsmálaráðuneytis, mennta- og menningarmálaráðuneytis, samgöngu- og sveitarstjórnarráðuneytis og umhverfis- og auðlindaráðuneytis komi félags- og vinnumarkaðsráðuneyti, háskóla-, iðnaðar- og nýsköpunarráðuneyti, innviðaráðuneyti, matvælaráðuneyti, menningar- og viðskiptaráðuneyti, mennta- og barnamálaráðuneyti og umhverfis-, orku- og loftslagsráðuneyti.*“

BHM tekur undir það mikilvægi þess að Stjórnarráðið sé sem best í stakk búið til að takast á við þau krefjandi samfélagsverkefni sem fram undan eru í samræmi við áherslur sem lagðar eru í stjórnarsáttmála ríkisstjórnarinnar. BHM fagnar sérstaklega áherslum ríkisstjórnarinnar á bætt umhverfi vinnumarkaðarins og að til verði sérstakt vinnumarkaðsráðuneyti með því að heiti félagsmálaráðuneytisins verði félags- og vinnumarkaðsráðuneyti.

BHM telur þó rétt að áréttu nokkur atriði, m.a. í ljósi þess sem fram kemur í greinargerð með þingsályktunartillögu þessari:

BHM bendir á að ákveðin festa er nauðsynleg í sambandi við stofnanir framkvæmdarvaldsins. Slík festa skiptir máli fyrir alla þá sem hagsmuna eiga að gæta, hvort sem um er að ræða einstaklinga og hagsmunahópa sem samskipti eiga við ráðuneytin, starfsmenn þeirra eða opinberar stofnanir sem undir þau heyra. Breytingar sem þessar auka hættu á lausung og er mikilvægt að koma í veg fyrir að það skapist jafnvel sú hefð að við hver ríkisstjórnarskipti og/eða ráðherraskipti, verði gerðar breytingar á ráðuneytum og eða stofnunum, ráðuneyti sameinuð, lögð niður eða flutt til, með tilheyrandi kostnaðarauka, raski og óþægindum. BHM telur mikilvægt að breytingarnar stefni ekki starfsöryggi sérfræðinga Stjórnarráðsins eða undirstofnana í hættu né vegi að réttindum þeirra að öðru leyti.

Í tölvupósti formanns BHM, Friðriks Jónssonar til forsætisráðherra Katrínar Jakobsdóttur, dags. 3. desember 2021, vegna endurskipulagningar Stjórnarráðsins í kjölfar myndunar nýrrar ríkisstjórnar, var bent á mikilvægi þess að svo viðmikil breyting gerðist í sem breiðastri sátt, samráði og samstarfi við starfsfólk viðkomandi ráðuneyta og stofnana. Þannig mætti tryggja sem mesta og besta samfellu í starfi og draga úr óöryggi og óvissu tengdum þessum breytingum. BHM leggur áherslu á mikilvægi þess að við það rask sem óhjákvæmilega fylgir uppstokkun af þessari stærðargráðu þá komi ekki upp neinn vafi um það undir hvaða ráðuneyti eða stofnun hver og einn málaflokkur eða verkefni þeim tengdum falli. Hætta er á að slíkt komi niður á verkefnum Stjórnarráðsins og koma þarf í veg fyrir að það gerist.

Stjórnarráðið hefur á að skipa háskólamenntaða starfsmenn sem hafa gífurlega þekkingu og reynslu af verkefnum og málefnum Stjórnarráðsins, stefnumörkun og stefnumótun. BHM gerir athugasemdir við að svo virðist sem þekking sérfræðinga Stjórnarráðsins hafi ekki verið nýtt sem skyldi í undirbúningi breytinganna á skipan ráðuneyta sem nú stendur til að festa í sessi, sbr. umsögn Félags háskólamenntaðra starfsmanna Stjórnarráðsins (FHSS) til stjórnskipunar- og eftirlitsnefndar Alþingis, dags. 5. janúar sl. en félagið er eitt af aðildarfélögum BHM. Þá tekur BHM undir ábendingar FHSS um mikilvægi þess að nefndin beini því til forsætisráðuneytisins að viðhaft verði fullnægjandi samráð við sérfræðinga Stjórnarráðsins um innleiðingu fyrirhugaðra breytinga.

Með fyrirhuguðum breytingum er ráðuneytum fjölgað en ekki eru mörg ár síðan að þau voru sameinuð með vísan til skýrslu rannsóknarnefndar Alþingis að þörf væri á að efla ráðuneytin og bent á að ein leið að því marki væri að stækka þau með sameiningu. BHM telur mikilvægt að tryggt verði að áfram verði auknir möguleikar sérfræðinga Stjórnarráðsins til sérhæfingar ásamt auknu bolmagni til nýsköpunar og þróunarstarfs þvert á atvinnugreinar en þörfin hefur sjaldan verið meiri að efla nýsköpun á Íslandi. Tryggja þarf öfluga þjónustu og stjórnsýslu til framtíðar í ráðuneytum sem hafa burði til þess að sinna þeim verkefnum sem þeim eru falin og stýra þannig á skilvirkan hátt þeim verkefnum sem löggjafinn felur framkvæmdarvaldinu að sinna á hverjum tíma.

Að lokum áréttar BHM mikilvægi þess að öllum þeim starfsmönnum sem sinna störfum sem munu flytjast milli ráðuneyta verði boðið að flytjast með viðkomandi málefni án þess að breytingar verði gerðar á starfskjörum þeirra skv. kjarasamningum og stofnanasamningum, sbr. 21. gr. laga um Stjórnarráð Íslands.

F.h. BHM

Erna Guðmundsdóttir, framkvæmdastjóri BHM